

Cuprins

CUVÂNT-ÎNAINTE	5
CAPITOLUL I. ASPECTE INTRODUCATIVE, SCURT ISTORIC, NOȚIUNE.....	7
CAPITOLUL II. PRINCIPII DE BAZĂ ȘI TRĂSĂTURI CARACTERISTICE ALE PROTECȚIEI INTERNAȚIONALE A DREPTURILOR OMULUI	12
§1. Principii de bază	12
1.1. Limitarea autorității jurisdicției naționale exclusive	12
1.2. Epuizarea căilor de recurs intern	12
1.3. Caracterul prioritar al drepturilor	13
1.4. Efectivitatea normei convenționale de protecție a drepturilor omului.....	14
1.5. Caracterul de drept cutumiare al drepturilor omului	14
§2. Trăsături caracteristice	15
2.1. Universalitatea drepturilor omului.....	15
2.2. Caracterul obiectiv al drepturilor omului	17
2.3. Caracterul evolutiv	18
2.4. Abandonarea prerogativelor naționale exclusive prin consacrarea și garantarea internațională a drepturilor omului	20
2.5. Subsidiaritatea protecției internaționale a drepturilor omului față de protecția realizată la nivel național	20
2.6. Aplicabilitatea directă a normelor internaționale privind drepturile omului în dreptul intern	21
2.7. Superioritatea dreptului internațional al drepturilor omului față de normele interne	22
2.8. Individul – subiect al dreptului internațional al drepturilor omului.....	23
CAPITOLUL III. IZVOARELE DREPTULUI INTERNAȚIONAL AL DREPTURILOR OMULUI.....	24
§1. Concept, clasificare	24
§2. Izvoare internaționale convenționale în materia drepturilor omului	25
2.1. Noțiune, clasificări.....	25
2.2. Tratatate internaționale cu vocație universală	26
2.3. Tratatate internaționale cu vocație regională.....	30
2.3.1. Izvoare convenționale europene	30
2.3.2. Izvoare convenționale în sistemul interamerican	36
2.3.3. Izvoare convenționale în sistemul african	38
2.3.4. Izvoare convenționale în lumea arabo-islamică	38
2.3.5. Izvoare convenționale în spațiul Comunității Statelor independente (CSI).....	40
§3. Izvoare internaționale cutumiare în materia drepturilor omului	40
§4. Principiile dreptului internațional	41

§5. Izvoare internaționale jurisprudențiale în materia drepturilor omului.....	43
§6. Izvoare internaționale doctrinare în materia drepturilor omului.....	44
CAPITOLUL IV. SUBIECTELE DREPTULUI INTERNAȚIONAL AL DREPTURILOR OMULUI.....	45
§1. Considerații introductive	45
§2. Statul – subiect al dreptului internațional al drepturilor omului	46
§3. Individul – subiect al dreptului internațional al drepturilor omului	48
§4. Organizația internațională interguvernamentală – subiect intermediar al dreptului internațional al drepturilor omului.....	51
CAPITOLUL V. CLASIFICAREA DREPTURILOR OMULUI PROTEJATE ÎN DREPTUL INTERNAȚIONAL.....	56
§1. Tipuri de clasificări	56
§2. Drepturile civile și politice	57
2.1. Drepturi civile.....	58
2.2. Drepturi politice.....	67
§3. Drepturile economice, sociale și culturale	74
§4. Generația a treia de drepturi sau „drepturile de solidaritate”	80
CAPITOLUL VI. MECANISME INSTITUȚIONALE INTERNAȚIONALE DE PROTECȚIE A DREPTURILOR OMULUI.....	85
§1. Mecanismul instituțional al Organizației Națiunilor Unite	85
§2. Mecanismul instituțional interamerican.....	89
§3. Mecanismul instituțional african	90
CAPITOLUL VII. MECANISMUL DE PROTECȚIE A DREPTURILOR FUNDAMENTALE ALE OMULUI CONSACRAT DE CONSILIUL EUROPEI	92
§1. Istoricul mecanismului de control al Consiliului Europei	92
1.1. Introducere.....	92
1.2. Originile Convenției Europene a Drepturilor Omului	93
1.2.1. Caracterul recent al protecției internaționale a drepturilor omului	93
1.2.2. Excluderea competenței naționale exclusive în materia drepturilor omului și limitarea suveranității statului.....	94
1.2.3. Istoricul mecanismului de control de la Strasbourg.....	95
1.3. Angajamente progresive și angajamente noi	97
1.3.1. Angajamente progresive	97
1.3.1.1. Ratificarea Convenției	97
1.3.1.2. Declarațiile facultative.....	98
1.3.2. Angajamente noi.....	99
1.3.2.1. Drepturi noi.....	99
1.3.2.2. Proceduri modificate.....	101
1.3.2.3. Interpretări ale Convenției și jurisprudențe noi	102
1.4. Structura mecanismului de control	102
1.4.1. Mecanismul de control înainte de Protocolul 11	103
1.4.1.1. Comisia Europeană a Drepturilor Omului	103

1.4.1.2. Curtea Europeană a Drepturilor Omului.....	104
1.4.1.3. Comitetul Miniștrilor.....	106
1.4.2. Mecanismul de control după intrarea în vigoare a Protocolului 11.....	107
1.4.2.1. Motivațiile adoptării Protocolului 11.....	107
1.4.2.2. Scurt istoric.....	108
1.4.2.3. Caracteristicile principale ale reformei introduse de Protocolul 11.....	109
1.4.2.4. Situația după intrarea în vigoare a Protocolului 11.....	110
1.4.3. Mecanismul de control după intrarea în vigoare a Protocolului 14.....	111
1.4.3.1. Motivațiile și un scurt istoric al adoptării Protocolului 14.....	111
1.4.3.2. Caracteristicile principale ale reformei introduse de Protocolul 14.....	112
1.4.3.3. Protocolul 14 bis.....	114
1.5. Procesul de reformă a Curții Europene a Drepturilor Omului.....	115
1.5.1. Context.....	115
1.5.2. Etape în reforma pe termen lung a Curții.....	115
1.5.3. Protocoalele adiționale 15 și 16 la Convenție.....	120
1.6. Concluzii.....	122
§2. Procedura în fața Curții Europene a Drepturilor Omului.....	123
§3. Obligațiile ce revin statelor în urma hotărârilor de condamnare pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului.....	127
3.1. Considerații introductive.....	127
3.2. Specificul mecanismului de control.....	129
3.3. Reguli, metode și principii de interpretare a normelor Convenției / jurisprudenței Curții Europene.....	132
3.3.1. Reguli de interpretare.....	132
3.3.2. Metode de interpretare.....	133
3.3.3 Principii de interpretare.....	134
3.4. Obligațiile care revin statelor în cursul executării hotărârilor Curții Europene.....	136
3.5. Pluralitatea organelor de stat depozitare a responsabilității internaționale în caz de încălcare a Convenției Europene.....	139
3.6. Riscuri care decurg pentru state din neexecutarea corespunzătoare a hotărârilor Curții Europene.....	139
3.7. Sistemul de sancțiuni.....	140
§4. Autoritatea dispozițiilor Convenției Europene și respectiv a hotărârilor Curții Europene în raport cu sistemele naționale ale Statelor Părți.....	141
4.1. Natura <i>sui generis</i> a Convenției.....	141
4.2. Aplicabilitatea simultană și omogenă în dreptul intern a surselor normative și jurisprudențiale de la Strasbourg.....	142
4.3. Aplicarea Convenției Europene în dreptul intern.....	143
4.3.1 Doctrina clasică și jurisprudența anterioară a Curții Europene.....	143
4.3.2. Situația actuală.....	145
4.3.3. Aplicabilitatea directă a normei convenționale.....	148
4.3.3.1 Condițiile aplicabilității directe.....	148
4.3.3.2. Semnificația efectului direct.....	153

4.4. Efectul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului asupra sistemelor naționale.....	154
4.4.1. Considerații introductive	154
4.4.2. Forța obligatorie a hotărârilor Curții Europene	156
4.4.3. Caracterul declarativ al hotărârilor Curții Europene.....	157
4.4.4. Hotărârea Curții Europene - obligație de rezultat	159
4.4.5. Autoritatea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului	161
4.4.5.1. Autoritatea de lucru judecat.....	162
4.4.5.2. Autoritatea de lucru interpretat.....	163
4.4.5.3. Influența autorității hotărârilor Curții Europene asupra dreptului național	166
4.4.5.4. Publicarea și difuzarea normelor Convenției Europene și protocoalelor și a jurisprudenței Curții Europene	166
4.5. Situații naționale	167
4.5.1. Austria	168
4.5.2. Belgia.....	170
4.5.3. Olanda.....	173
4.5.4. Franța.....	175
4.5.5. Germania	178
4.5.6. Marea Britanie	181
4.5.7. România.....	183
4.5.7.1. Aplicabilitatea directă a Convenției Europene	183
4.5.7.2. Forța constituțională a Convenției Europene a Drepturilor Omului	186
4.5.7.3. Forța supraconstituțională a Convenției Europene – cu titlu de excepție	186
4.5.7.4. Forța supralegislativă.....	188
4.5.7.5. Ipoteza conflictului cu norma constituțională.....	188
4.5.7.6. Poziția în dreptul intern a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului	189
§5. Mecanismul de control al executării hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului	191
5.1. Considerente preliminare	191
5.2. Structura și funcționarea propriu-zisă a mecanismului de control	192
5.3. Cadrul normativ și actele jurisdicționale susceptibile de executare	195
5.4. Procedura supravegherii executării.....	196
5.4.1. Regulile Comitetului Miniștrilor pentru aplicarea articolului 46 par. 2	196
5.4.2. Controlul adoptării tuturor măsurilor necesare respectării hotărârilor Curții Europene	198
5.5. Metode de coerciție la dispoziția Comitetului Miniștrilor.....	201
5.5.1. Adoptarea rezoluțiilor interimare	201
5.5.2. Aplicarea articolului 8 al Statutului Consiliului Europei.....	203
5.6. Reexaminarea sau redeschiderea procedurilor judiciare interne	204
5.7. Rolul Adunării Parlamentare a Consiliului Europei în executarea hotărârilor Curții Europene.....	208
5.8. Controlul Curții Europene asupra executării hotărârilor sale	211

5.8.1. Metode clasice de control folosite de Curte	211
5.8.2. Procedura „cazului pilot”	212
5.8.3. Inovațiile introduse de Protocolul 14.....	214
5.8.3.1. Sesizarea Curții în situația unei probleme de interpretare	214
5.8.3.2. Sesizarea Curții pentru neexecutarea hotărârii	215
§6. Executarea unor hotărâri pronunțate de Curtea Europeană împotriva României	216
6.1. Considerații introductive	216
6.2. Cauza Vasilescu contra România	222
6.3. Cauza Brumărescu contra România.....	225
6.4. Considerații suplimentare privind cauzele legate de dreptul de proprietate.....	229
6.4.1. Cauza pilot Maria Atanasiu și alții contra României.....	230
6.4.1.1. Conținutul hotărârii pilot	230
6.4.1.2. Măsuri de executare	231
6.4.1.3. Controlul executării hotărârii pilot	233
6.4.2. Cauza Preda și alții contra României.....	234
6.5. Cauza Petra contra România.....	235
6.6. Cazul Partidului Comuniștilor (Nepeceriști) și Ungureanu contra România.....	238
6.7. Cauza Dalban contra România	241
6.8. Scurte considerații pe marginea cazuisticii românești privind cuantumul despăgubirilor	244
6.9. Redeschiderea procedurilor jurisdicționale naționale și executarea unor hotărâri ale Curții Europene adoptate împotriva României.....	248
 CONCLUZII.....	 251
 ANEXE.....	 253
 BIBLIOGRAFIE	 373